

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นดนตรีเงินของชุมชนบางหลวง เทศบาลตำบลบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม คณะผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษา ดังนี้

บริบทชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นดนตรีเงินบางหลวง

1. ประวัติความเป็นมาของบางหลวง

ชุมชนบางหลวงนั้นสันนิษฐานว่าเกิดขึ้นในสมัยที่เมืองอุทงยังคังเป็นราชธานี เมื่อเกิดโรคห่าระบาด เจ้าเมืองอุทงจึงอพยพไพร่พลและราษฎรหนีโรคภัยมาตั้งหลักปักฐานยังริมฝั่งแม่น้ำท่าจีน และมีพระบรมราชโองการให้พระมเหสีน้อยนั้นให้คุมราษฎรไปขุดคูเมืองอีกด้านหนึ่ง ซึ่งในปัจจุบันถูกเรียกว่า “คลองบางน้อย” เวลาผ่านไปยังไม่ทันที่จะสร้างเมืองใหม่เสร็จ เจ้าเมืองตัดสินใจพระราชนิพนธ์ยกไพร่พลและราษฎรไปหาที่สถานที่ตั้งราชธานีใหม่ นี่จึงเป็นสาเหตุสำคัญที่ถูกบันทึกไว้ ทำให้คนรุ่นต่อมาเข้าใจว่า “แผ่นดินย่านนี้เคยเป็นเมืองหลวงโบราณที่เก่าแก่” ดังมีบันทึกสถานที่แห่งนี้ไว้ในนิราศสุพรรณ ของสุนทรภู่และเรียกชุมชนย่านนี้ในนามว่า “บางหลวง”

อีกข้อสันนิษฐานหนึ่งเกี่ยวกับชุมชนบางหลวงชุมชนคือ ชุมชนตลาดบางหลวงเริ่มก่อตั้งตลาดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2446 ตั้งอยู่ริมแม่น้ำท่าจีนด้านฝั่งตะวันตก พบเศษวัตถุโบราณ เช่น เศษกระเบื้อง เศษเครื่องปั้นดินเผา ซึ่งพบมากบริเวณ หมู่ 5 ตำบลหินมูล (ศิลามูล) และพบคูเมืองโบราณ ซึ่งคูเมืองนี้มีการบันทึกไว้ในประวัติศาสตร์ และชาวบ้านละแวกนี้ยังคงเรียกกันว่า “คูเมือง” กันมาจนถึงปัจจุบัน เพียงแต่คูเมืองโบราณมีขนาดเล็กกว่าในปัจจุบัน เพราะเมื่อมีการชลประทานเข้ามา ได้มีการขุดลอกให้ใหญ่ขึ้น เพื่อให้เพียงพอต่อการเกษตรกรรมของประชาชนในพื้นที่ แต่ตำแหน่งยังคงเป็นตำแหน่งเดิม ไม่ได้เปลี่ยนแปลง

ในยุคแรก ได้มีชาวจีนไล่ล่าเข้ามาจากจีนแผ่นดินใหญ่เดินทางมุ่งสู่เมืองไทย ในยุคต้นกรุงรัตนโกสินทร์ สันนิษฐานว่ามีชาวจีนหลายกลุ่ม ทั้ง ตังซั้ง จีนแต้จิ๋ว จีนไหหลำ จีนกวางตุ้ง จีนฮกเกี้ยน และจีนแคะ โดยชาวจีนเหล่านี้ได้ทำการประกอบอาชีพด้านกลีกรรรม ทำให้กลายเป็นกลุ่มชนในการผลิตพืชเศรษฐกิจชนิดต่าง ๆ จากนั้นจึงพัฒนามาเลี้ยงสัตว์ และทำการประมงเพิ่มเติม จากนั้นจึงรวมตัวกันเป็นชุมชนเพื่อทำการค้าขาย และขยายขยายจนกลายเป็นย่านการค้า

คนจีนที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานบริเวณลุ่มแม่น้ำท่าจีน แถบนครชัยศรีส่วนใหญ่มีอาชีพขายแรงงาน รับจ้างทำงานสารพัดอย่าง ทั้งขุดคลอง เป็นกุลีโรงสีข้าวและโรงงานน้ำตาล ด้วยมีหลักฐานปรากฏว่า แรงงานที่เป็นผู้เชี่ยวชาญและควบคุมกระบวนการต่าง ๆ ในการผลิตน้ำตาลนั้น ส่วนใหญ่เป็นชาวจีน ทั้งสิ้น ต่อมาเมื่อมีเงินก็จะประกอบอาชีพที่ตนเองถนัด เช่น ชาวจีนแต่จิวจะถนัดเรื่องการค้าขาย ชาวจีนแคะจะถนัดเรื่องงานช่างต่าง ๆ เช่น ช่างตีเหล็ก ช่างทอง ช่างบัดกรี เป็นต้น

ชุมชนบางหลวงมีชาวไทยเชื้อสายจีนอาศัยอยู่ ทำให้มีแซ่ต่าง ๆ ประมาณ 50 แซ่ แต่ที่มีเป็นจำนวนมาก ได้แก่ แซ่ลิ้ม แซ่ลี่ แซ่ตั้ง แซ่เตียว แซ่ปิง เป็นต้น โดยชาวจีนหรือเจ๊ก ที่บางหลวง สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 พวก คือ

1. เจ๊กตลาด จะมีอาชีพค้าขาย และมีช่างอาศัยรวมอยู่ด้วย ได้แก่ ช่างตีเหล็ก ช่างทอง ช่างฟันโบราณ ช่างบัดกรี เป็นต้น
2. เจ๊กไร่ มีอาชีพทำสวน ซึ่งเจ๊กไร่จำนนำผลผลิตมาขายที่ตลาด และส่งลงเรือไปยัง กรุงเทพฯ ซึ่งสินค้าเหล่านี้เป็นสินค้าท้องถิ่นที่นำเข้าไปบางกอก
3. เจ๊กโรงหม มีอาชีพเลี้ยงหมูและฆ่าหมูขาย

2. ประวัติความเป็นมาของดนตรีจีนบางหลวง

จากการศึกษาประวัติความเป็นมาของดนตรีจีนบางหลวง พบว่า ดนตรีจีนบางหลวงมีประวัติการเล่นที่ยาวนาน ประมาณไม่ต่ำกว่า 80 ปี เกิดขึ้นโดยชาวจีนในชุมชนทั้ง 3 กลุ่มที่มีความสามารถทางดนตรีมารวมตัวกันเล่นดนตรีในช่วงเย็น วัตถุประสงค์เพื่อให้คลายความคิดถึงบ้านของคนจีนที่อพยพมา ต่อมากลุ่มของท่านอาจารย์กิมตี้ แซ่ไหล ได้ก่อตั้งวงดนตรีจีนของชุมชนตลาดบางหลวงขึ้น โดยใช้เครื่องดนตรีจีนส่วนตัวที่นำติดตัวมาจากเมืองจีน บางคนก็สั่งซื้อเครื่องดนตรีจีน ด้วยการฝากเพื่อนที่เดินทางกลับประเทศจีนซื้อกลับมาให้ เพื่อนำมาหัดเล่นและรวมวงเล่นดนตรีกันในกลุ่ม ในช่วงนั้นนายเงิน แซ่ไหล เจ้าของโรงสีโชคชัย ปัจจุบันได้เปลี่ยนเป็นชื่อเป็น (บริษัท กรุงเทพกิจการ จำกัด) ได้ให้การสนับสนุนจัดซื้อเครื่องดนตรีจีนมาเล่นและร่วมกิจกรรมในชุมชน เช่น งานเทศกาลประจำปี

ประมาณปี พ.ศ. 2526 ดนตรีจีนได้รับความนิยมน้อยลง ผู้ที่สามารถเล่นดนตรีจีนได้มีจำนวนลดลงน้อย จึงทำให้วงดนตรีจีนของชุมชนเริ่มสูญหายไปจนกระทั่งในปี พ.ศ. 2547 มีคนไปพบเครื่องดนตรีจีนในโรงเจบ้านยกตี่ และได้มาบอกกับกลุ่มรักดนตรีจีน ได้แก่ อาจารย์พิบูลย์ เลิศมโนรัตน์ คุณวิรุฬ เหลี้ยววงศ์ภูธร อาจารย์ชาติ ศรีพุทธาธรรม อาจารย์ใหญ่ ฯลฯ ได้ปรึกษากันว่า เราควรฟื้นฟูดนตรีจีนของชุมชนขึ้นมา เพื่อให้ดนตรีจีนของชุมชนกลับมามีชีวิตอีกครั้ง จึงได้ขอเงินสนับสนุนจากสมาคมศิษย์เก่าของโรงเรียนเจียนหัว จำนวน 40,000 บาท จัดซื้อเครื่องดนตรีจีน (ฝ่ายบู้) ให้กับชุมชน และมีการบริหารจัดการงบประมาณและการทำงานในการฟื้นฟูดนตรีจีนขึ้น จึงไปติดต่อประสานงานครูผู้สอน คือ อาจารย์สงแป๊ะจากอำเภอบางลี่ อาจารย์ธนา ลาภบริบูรณ์

มาช่วยสอนดนตรีจีนให้กับเด็ก ๆ ในชุมชน จึงได้ก่อเกิดวงดนตรีจีนของชุมชนตลาดบางหลวงที่มีชื่อว่า “วงรวมมิตรบางหลวง” เป็นต้นมา นอกจากนี้ยังมีผู้นำชุมชนหลาย ๆ ท่านเช่นผู้ใหญ่สมศักดิ์ อยู่มาก ที่ให้ความสนใจและมีส่วนสำคัญในการฟื้นฟูและอนุรักษ์วัฒนธรรมดนตรีจีนให้สืบทอดสู่คนรุ่นหลังต่อไป จึงได้จัดหาสถานที่ให้เด็กได้ใช้เวลาว่างมาฝึกเล่นดนตรีจีน ที่บ้านดนตรีจีน

สมาชิกวงดนตรีรวมมิตรบางหลวงนั้นมีจำนวนมากกว่า 100 คน แต่เนื่องจากสมาชิกเหล่านี้เป็นนักเรียน เมื่อจบการศึกษาจากโรงเรียนในละแวกชุมชนบางหลวงและไปศึกษาต่อที่โรงเรียนอื่นทำให้สมาชิกต้องออกไปเนื่องจากไม่มีเวลาเรียนส่งผลให้วงดนตรีมีปัญหาในเรื่องสมาชิกไม่แน่นอน นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องครูที่จะสอนดนตรีจีน เนื่องจากครูรุ่นเก่าได้เสียชีวิตไปหมดแล้ว ทำให้การเรียนดนตรีจีนมีการแบ่งเป็น 2 ช่วง คือ ชั้นแรกเรียนพื้นฐานจากสมาชิกเก่าของวง (ผู้ใหญ่ในวง) ช่วงที่ 2 เรียนเฉพาะด้านตามความถนัดของตน

กิจกรรมหรืองานแสดงที่จัดเป็นประจำในทุกรอบปี ส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมของท้องถิ่น เนื่องจากวงดนตรีจีนรวมมิตรบางหลวงจะสอนให้สมาชิกมีจิตสาธารณะ ทำงานเพื่อส่วนรวม ซึ่งกิจกรรมที่วงดนตรีจะมาเล่นเป็นประจำในรอบ 1 ปี คือ งานวันเกิดเจ้าแม่ทับทิม งานแห่ธงตรุษจีน งานแสดงจิว และงานเทศกาลกินเจ นอกจากนั้นยังเป็งานอื่น ๆ ทั้งงานแต่งงาน งานแสดงความเคารพศพส่งศพถึงสุสาน เป็นต้น โดยค่าจ้างหรือค่าตอบแทนนั้น ทางวงดนตรีรวมมิตรบางหลวงจะไม่เรียกร้อง และเงินที่ได้จะแบ่งให้แก่สมาชิกของวง ซึ่งเป็นนักเรียน ส่วนเงินที่เหลือจะสมทบเข้าสู่วงดนตรีจีนรวมมิตรบางหลวง ต่อมาวงดนตรีจีน “รวมมิตรบางหลวง” ได้สร้างชื่อเสียงด้วยการแสดงดนตรีจีนให้กับภาครัฐ ภาคเอกชนอย่างต่อเนื่อง เช่น งานกึ่งศตวรรษลูกทุ่งไทยครั้งที่ 7 งานวัฒนธรรมนานาชาติ ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม งานวัฒนธรรม ณ พิพิธภัณฑ์หุ่นขี้ผึ้งไทย จังหวัดนครปฐม และได้รับเชิญไปแสดงยังสถานที่ต่าง ๆ เช่น ศูนย์วัฒนธรรมแห่งชาติสิริกิติ์ อิมแพคอารีนา เมืองทองธานี โรงละครแห่งชาติ โกลเดนที โดม รวมทั้งสถานที่สำคัญอีกหลาย ๆ แห่ง จึงทำให้คนภายในและภายนอกชุมชนให้การสนับสนุนวงดนตรีจีนมากขึ้น โดยเฉพาะในปี 2554 คุณสำราญ เอี่ยมสมบัติ และคุณวิทยา บัวแย้ม รวบรวมเงินจากพนักงานของบริษัท เพื่อมาบริจาคเงินจำนวน 150,000 บาท จัดซื้อเครื่องดนตรีจีนใหม่ให้กับวงดนตรี “รวมมิตรบางหลวง” เพื่อนำไปพัฒนางานดนตรีต่อไป

3. ภูมิปัญญาท้องถิ่นดนตรีจีนบางหลวง

เอกลักษณ์สำคัญในการถ่ายทอดความรู้ดนตรีจีนของชุมชนบางหลวง “รวมมิตรบางหลวง” คือการใช้โน้ตดนตรีจีนโบราณ ที่มีอายุมากกว่า 4,000 ปี เป็นตัวอักษรจีน ที่ไม่บอกความสั้นยาวของเสียง ลักษณะจังหวะเป็นอัตราจังหวะใด และความสูง-ต่ำจะไม่ปรากฏอยู่ในเพลง การถ่ายทอดจะเป็นแบบท่องทำนองให้ผู้เรียนฟังก่อน และให้ผู้เรียนท่องทำนองตาม ปราชญ์ดนตรีจีนมีการระบบการสอนเป็นขั้นเป็นตอน ในช่วงแรกจะให้ผู้เรียนรู้จักชื่อตัวโน้ตจีนโบราณก่อน และฝึกท่องตามจังหวะพร้อมกับการปรบมือ เพื่อให้ผู้เรียนมีสมาธิ และจังหวะที่ดีในการพัฒนาในการเล่นดนตรีจีน

ยุคแรก ๑๕	ยุคกลาง ๑๖	ยุคปัจจุบัน ๑๗	
二	合	5	ได้
三	四	6	ก
三	乙	7	ค
四	上	1	โด
五	尺	2	เร
六	工	3	มิ
六	凡	4	ฟา
七	六	5	โซ
八	三	6	ลา

ภาพที่ 4.1 โน้ตดนตรีจีน

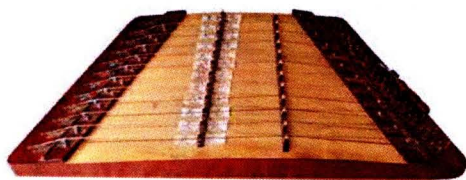
โน้ตดนตรีจีนนี้ มีการพัฒนา ถึง 3 สมัย คือ ยุคเก่า ยุคกลาง และยุคปัจจุบัน ซึ่งทำให้เล่นง่ายขึ้นมาเรื่อย ๆ และนักดนตรีสามารถเล่นได้หลายจังหวะ (สูงสุดคือ 13 จังหวะ) เพลงที่วงใช้ฝึกเล่นคือ เพลง เก้ง ชุน หมาง ซึ่งเป็นบทเพลงที่ปราชญ์ท้องถิ่นได้กล่าวว่า เป็นบทเพลงแรกๆที่ผู้เรียนต้องเล่นได้ เพราะว่าตัวโน้ตไม่ยากจนเกินไป และเพลงสั้น ๆ ใช้เวลาไม่นาน สำหรับบทเพลงที่วงดนตรีจีน “รวมมิตรบางหลวง” ใช้ในการบรรเลง มี 2 ลักษณะ คือ 1) เพลงจีนโบราณ และ 2) เพลงร่วมสมัย เพลงจีนโบราณ เป็นบทเพลงที่มีการสืบทอดมายาวนาน และมีความหมายของเพลง เพลงแต่ละเพลงโดยอาศัยการจดจำทำนอง และเล่นสืบทอดกันมาจนถึงทุกวันนี้ เช่น เพลงคุย ซี เทง เป็นเพลงที่มีความหมายว่า เพลงที่โช้ยอุญเชิญเทพเจ้าลงมาสู่พิธีกรรม เพลงเหลาะ ดี เซาะ เป็นเพลงที่มีความหมาย

ว่า หิมะโปรยปราย เป็นต้น สำหรับเพลงร่วมสมัยนั้น เป็นเพลงที่คนไทยคุ้นเคยและรู้จักกันเป็นส่วนใหญ่ เช่น เพลงเปาปุ้นจิ้น เพลงเจ้าพ่อเซี่ยงไฮ้ เพลงเทพธิดาดอย ตามองดา ลอยกระทง ฯลฯ

เครื่องดนตรีจีนคณะรวมมิตรบางหลวงมีอยู่ 2 ประเภท คือ

1. ประเภทบุ่น เป็นเครื่องดนตรีชนิดสาย ส่วนใหญ่เป็นขอ เครื่องเป่า เครื่องตีต เช่น เอี้ยงคัม หรือขิม ฮ่วยเต็ก หรือขลุ่ยจิ้น ตีต้า หรือปี่จิ้น ฉ่งคัม หรือกั๊ต้ายาว วัวยคัม หรือกั๊ตากลม และปั้งฮู้ หรือขอเสียงแหลม

1.1 เอี้ยงคัม หรือขิม เป็นเครื่องดนตรีชิ้นสำคัญชิ้นหนึ่ง มีเสน่ห์ที่ต่างจากขิมไทย ตรงที่มีเบส ทำให้มีเสียงกังวาน ในอดีตขิมจีนมีลักษณะเหมือนขิมไทยมีขนาดเล็ก มีหย่องสายเพียง 2 แถว แต่ต่อมาได้มีการพัฒนาเรื่อยมา จนมีขนาดใหญ่ และจำนวนสายมากขึ้นซึ่งจะให้เสียงดังชัดเจนกว่าเครื่องตีอื่น ๆ ที่เคยใช้ มีความก้องกังวานกว่า ทำให้สามารถอุ้มเสียงของวงได้ดี

ภาพที่ 4.2 เอี้ยงคัม หรือขิม

1.2 ฮ่วยเต็ก หรือขลุ่ยจิ้น เป็นเครื่องดนตรีที่ใช้เป่า ต่างจากขลุ่ยไทย คือ มีรูสำหรับไว้แตะ ทำด้วยวัสดุเยื่อไม้ไผ่ เป็นขลุ่ยเป่าด้านข้าง มีรูนิ้วปิดเปิดด้านบน 6 รู ด้านล่างมีรูปิดเยื่อไม้ เพื่อให้มีเสียงมีความโปร่ง ไพเราะ สดใส ฮ่วยเต็กมีหลายขนาดให้เลือกใช้ตามความเหมาะสม ขนาดใหญ่ให้เสียงทุ้มให้ความรู้สึกโศกเศร้า ขนาดเล็กให้เสียงแหลมสดใสร่าเริง บางโอกาสใช้เลียนเสียงนกได้เหมือนจริงมาก

ภาพที่ 4.3 ฮ่วยเต็ก หรือขลุ่ยจิ้น

1.3 ตี๋ดำ หรือปี่จั้น มีเอกลักษณ์ คือ เป็นเครื่องดนตรีชิ้นเอกของวงดนตรีจีนรวมมิตร บางหลวง

ภาพที่ 4.4 ตี๋ดำ หรือปี่จั้น

1.4 เฝ่งคิม หรือกิต้ายาว เป็นเครื่องดีด ใช้เล่นแทนเครื่องดนตรีทุ้ม

ภาพที่ 4.5 เฝ่งคิม หรือกิต้ายาว

1.5 วัวยคิม หรือกิต้ากลม เป็นเครื่องดีด เป็นเครื่องดนตรีประกอบวง มีหรือไม่มีก็ได้ แต่เป็นสีสันของวงดนตรี

ภาพที่ 4.6 วัวยคิม หรือกิต้ากลม

1.6 ซออี หรือยี่ฮี้ มีเสียงแหลม เด่น เป็นเอกลักษณ์ เป็นขื่อนำของเครื่องสายทั้งหมด เป็นเครื่องดนตรีนำวงก่อนบรรเลงเพลงทุกครั้ง

ภาพที่ 4.7 ซออี หรือยี่ฮี้

1.7 ปั้งฮู้ หรือซอเสียงแหลม มีเอกลักษณ์คือเสียงแหลมสามารถเล่นแทนตีต่ำได้ เล่นโน้ตได้ 3 ระดับ ตั้งเสียงได้ 2 ระดับ คือ ห่อเซียง ห่อแซ่ ซึ่งเป็นเสียงมาตรฐานสำหรับฝึกหัด

ภาพที่ 4.8 ปั้งฮู้ หรือซอเสียงแหลม

1.8 พ้าฮี้ หรือซอฮู้ เป็นขอพื้นฐานของเครื่องดนตรีประเภทสี ซึ่งต้องเล่นก่อนปั้งฮู้

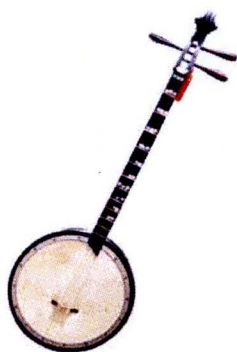
ภาพที่ 4.9 พ้าฮี้ หรือซอฮู้ (ซอด้วง)

1.9 ยี่ฮู้ หรือเอ้อหู เป็นซอที่เสียงหวาน เศร้า ใช้บรรเลงเพลงที่เกี่ยวกับความรักและให้อารมณ์เศร้า เหงา

ภาพที่ 4.10 ยี่ฮู้ หรือเอ้อหู

1.10 ตัว่วง หรือกัต้ายักซ์ เป็นเครื่องดนตรีชิ้นใหญ่ เสียงเบสมีลักษณะเสียงทุ้ม กังวานสั้น ใช้สำหรับเน้นจังหวะ เวลาเล่นผู้เล่นจะใช้ขาตั้ง

ภาพที่ 4.11 ตัว่วง หรือกัต้ายักซ์

1.11 ตัวผ่า หรือ ซอยักซ์ มีลักษณะเสียงทุ้ม ดัง และกังวานยาว

ภาพที่ 4.12 ตัวผ่า หรือ ซอยักซ์

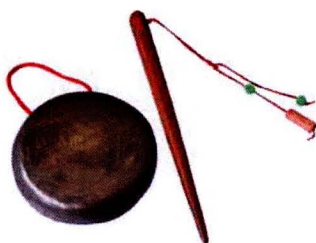
1.12 หล่ำป้า หรือปี่จิ้นยาว เป็นเครื่องดนตรีเป่าที่ใช้เล่นนำในพิธีการที่สำคัญ เช่น อัญเชิญเทพเจ้า เป็นเครื่องดนตรีที่มีเสียงสูงและยาว

ภาพที่ 4.13 หล่ำป้า หรือปี่จิ้นยาว

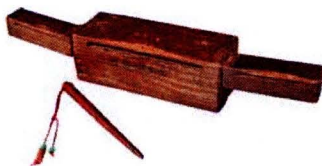
2. ประเภทู้ เป็นเครื่องดนตรีที่สร้างความหนักแน่นส่วนใหญ่เป็นเครื่องดนตรีสำหรับเคาะจังหวะ ได้แก่

2.1 แน่วแต่ว หรือล้อเล็กขัดจังหวะ ใช้สำหรับเสริมจังหวะ สอดแทรก และขัดจังหวะ ในการบรรเลงเพลง

ภาพที่ 4.14 แน่วแต่ว หรือล้อเล็กขัดจังหวะ

2.2 จี๋หุยกิง หรือกล่องไม้ให้จังหวะ มีเอกลักษณ์ทางด้านการปรับจังหวะเพลง ใช้สำหรับบรรเลงเพลงคลาสสิก

ภาพที่ 4.15 จี๋หุยกิง หรือกล่องไม้ให้จังหวะ

2.3 ตัวโก้ว หรือกลองใหญ่ เป็นเครื่องดนตรีที่ใช้ควบคุมวงดนตรีจีน ไม่เหมาะกับการเล่นในประเภทยุ่ย เพราะเป็นเครื่องดนตรีที่สร้างความอึกทึก

ภาพที่ 4.16 ตัวโก้ว หรือกลองใหญ่

2.4 เบิ้ล่อ หรือซิมปอ เป็นเครื่องดนตรีที่ใช้สำหรับการเล่นดนตรีในพิธีแห่เทพเจ้า ในงานพิธีมงคลต่าง ๆ ใช้ในพิธีเดินขบวน มีเสียงกระหึ่ม และตีในบางจังหวะ

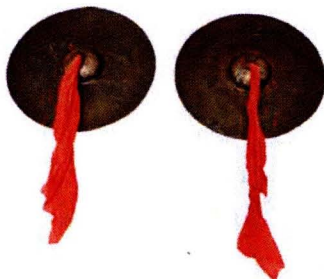
ภาพที่ 4.17 เบิ้ล่อ หรือซิมปอ

2.5 ตั่งล่อ เป็นเครื่องดนตรีประเภทตี เป็นการเล่นตียาว ตีเรื่อยๆ ตีถี่ ๆ

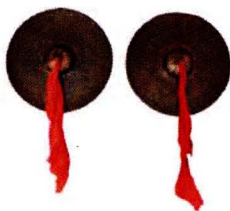
ภาพที่ 4.18 ตั่งล่อ

2.6 ตั่วบ๊วะ หรือฉาบใหญ่ เป็นเครื่องดนตรีประเภทตี ใช้ในการประกอบเสียง กับ เครื่องดนตรีลื้อ

ภาพที่ 4.19 ตั่วบ๊วะ หรือฉาบใหญ่

2.7 บ๊วะเกี้ย หรือฉาบเล็ก เป็นเครื่องดนตรีประเภทตี ใช้ในการตีให้เกิดจังหวะ

ภาพที่ 4.20 บ๊วะเกี้ย หรือฉาบเล็ก

2.8 โซวลื้อ เป็นเครื่องดนตรีประเภทตี ใช้ตีตามเสียงเพลง มีเสียงแหลม

ภาพที่ 4.21 โซวลื้อ

2.9 จี๋หฺยู่ ประกอบด้วย ชุดกลองใหญ่ 1 ลูก กลองเล็ก 2 ลูก เป็นกลองบังคับจังหวะ เป็นชุดเครื่องดนตรีที่ใช้นั่งบรรเลง

ภาพที่ 4.22 จี๋หฺยู่

เครื่องดนตรีจีนประเภทบู้และประเภทปู้สามารถนำมาประยุกต์รวมกันใช้ประกอบเป็นเพลงได้หลากหลายอารมณ์ เพื่อใช้ในการแสดง และใช้ในงานเทศกาลสำคัญต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

เอกลักษณ์ดนตรีจีนบางหลวง

การเก็บรวบรวมข้อมูลเอกลักษณ์ของดนตรีจีนบางหลวงโดยสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับดนตรีจีนรวมมิตรบางหลวง ซึ่งได้แก่ คุณพิบูลย์ เลิศมโนรัตน์ สมาชิกรุ่นที่ 2 และคุณวิรุฬ เหลียววงศ์ภูธร สมาชิกรุ่นที่ 3 หัวหน้าวงดนตรีจีนรวมมิตรบางหลวง ถึงเอกลักษณ์ที่สำคัญของดนตรีจีนรวมมิตรบางหลวงเพื่อที่คณะผู้วิจัยนำมากำหนดภาพลักษณ์และบุคลิกภาพของการออกแบบเรขศิลป์สำหรับการสื่อสารวัฒนธรรมดนตรีจีนบางหลวง และทำการสำรวจความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากงานวิจัยหรือได้รับประโยชน์จากงานวิจัยในครั้งนี้ มีจำนวน 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มนักดนตรีจีน ซึ่งได้แก่ สมาชิกรุ่นที่ 2 จำนวน 1 คน สมาชิกรุ่นที่ 3 จำนวน 5 คน สมาชิกรุ่นที่ 5 จำนวน 13 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 19 คน และ 2) กลุ่มนักท่องเที่ยว จำนวน 31 คน สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นของกลุ่มนักดนตรีและนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับเอกลักษณ์ของดนตรีจีนรวมมิตรบางหลวง

ความคิดเห็นของกลุ่มนักดนตรีและนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับเอกลักษณ์ของดนตรีจีนรวมมิตรบางหลวง แสดงผลดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงผลความคิดเห็นเกี่ยวกับเอกลักษณ์ดนตรีจีนรวมมิตรบางหลวง

(n=50)

เอกลักษณ์ของดนตรีจีนรวมมิตรบางหลวง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. เอกลักษณ์ด้านคุณค่าของวัฒนธรรมดนตรีจีน การดำรงอยู่และการสืบทอดศิลปวัฒนธรรม ดนตรีจีนจากรุ่นสู่รุ่น	4.62	0.53	มากที่สุด
2. เอกลักษณ์ของตัวโน้ตจีนและเครื่องดนตรีจีน ที่ยังรักษาเรื่องราวประวัติความเป็นมาของ ดนตรีจีนรวมมิตรบางหลวง	4.42	0.70	มาก
3. เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมชุมชน วิถีชีวิต การเล่นดนตรีจีนที่ยังคงอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้ง เดิมทั้งในด้านเสียงเพลง การเล่นดนตรีในงาน เทศกาลสำคัญต่าง ๆ	4.20	0.56	มาก
4. เอกลักษณ์ทางด้านความมีสีสันของ เสียงดนตรี ผสมผสานระหว่างเพลงจีน ดั้งเดิมกับเพลงร่วมสมัย และสามารถบรรเลง ได้หลากหลายอารมณ์เพลงและหลากหลาย สถานการณ์	4.18	0.70	มาก
5. เอกลักษณ์ของมิตรภาพ ความรัก ความผูกพัน ประวัติความเป็นมาของ การรวมกลุ่มดนตรีจีนรวมมิตรบาง รวม	3.78 4.24	0.86 0.36	มาก มาก

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเอกลักษณ์ของดนตรีจีนรวมมิตรบางหลวง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เอกลักษณ์ด้านคุณค่าของวัฒนธรรมดนตรีจีน การดำรงอยู่และการสืบทอดศิลปวัฒนธรรมดนตรีจีนจากรุ่นสู่รุ่น ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.53) รองลงมาคือ เอกลักษณ์ของตัวโน้ตจีนและเครื่องดนตรีจีนที่ยังรักษาเรื่องราวประวัติความเป็นมาของดนตรีจีนรวมมิตรบางหลวง ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.70) เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมชุมชน วิถีชีวิต การเล่นดนตรีจีนที่ยังคงอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิมทั้งในด้านเสียงเพลง การเล่นดนตรีในงานเทศกาลสำคัญต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.56) เอกลักษณ์ทางด้านความมีสีสันของเสียงดนตรี ผสมผสานระหว่างเพลงจีนดั้งเดิมกับเพลงร่วมสมัย และสามารถบรรเลงได้หลากหลายอารมณ์เพลงและหลากหลายสถานการณ์

($\bar{X}$ = 4.18, S.D. = 0.70) เอกลักษณ์ของมิตรภาพ ความรัก ความผูกพัน ประวัติความเป็นมาของการรวมกลุ่มดนตรีจีนรวมมิตรบาง ($\bar{X}$ = 3.78, S.D. = 0.86) ตามลำดับ

2. ความคิดเห็นของกลุ่มนักดนตรีและนักท่องเที่ยวกี่ยวเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของดนตรีจีนรวมมิตรบางหลวง

ความคิดเห็นของกลุ่มนักดนตรีและนักท่องเที่ยวกี่ยวเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของดนตรีจีนรวมมิตรบางหลวง แสดงผลดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 แสดงผลความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของดนตรีจีนรวมมิตรบางหลวง

(n=50)

ภาพลักษณ์ที่เหมาะสมกับดนตรีจีนบางหลวง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ภาพลักษณ์ของมิตรภาพของความรักความผูกพัน การสืบทอดศิลปวัฒนธรรมดนตรีจีน ที่ส่งผ่าน คุณค่าของศิลปะดนตรีจีนจากรุ่นสู่รุ่น	4.50	0.61	มากที่สุด
2. ภาพลักษณ์ทางวัฒนธรรม วิถีชีวิต การเล่นดนตรี จีนที่ยังคงอนุรักษ์ความดั้งเดิมทั้งในด้านตัวโน้ต จีนและเครื่องดนตรีจีน ภาษา เสียงเพลง และการละเล่นดนตรีในเทศกาลสำคัญ	4.48	0.71	มาก
3. ภาพลักษณ์ของสีสันเสียงดนตรี ผสมผสาน ระหว่างเพลงจีนดั้งเดิมกับเพลงร่วมสมัย ความหลากหลายของอารมณ์เพลงและ หลากหลายสถานการณ์	3.92	0.72	มาก
รวม	4.00	0.43	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ที่เหมาะสมกับดนตรีจีนบางหลวง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ภาพลักษณ์ของมิตรภาพของความรักความผูกพัน การสืบทอดศิลปวัฒนธรรมดนตรีจีน ที่ส่งผ่านคุณค่าของศิลปะดนตรีจีนจากรุ่นสู่รุ่น ($\bar{X}$ = 4.50, S.D. = 0.61) ภาพลักษณ์ทางวัฒนธรรม วิถีชีวิต การเล่นดนตรีจีนที่ยังคงอนุรักษ์ความดั้งเดิมทั้งในด้านตัวโน้ตจีนและเครื่องดนตรีจีน ภาษา เสียงเพลง และการละเล่นดนตรีในเทศกาลสำคัญ ($\bar{X}$ = 4.48, S.D. = 0.71) ภาพลักษณ์ของสีสันเสียงดนตรี ผสมผสานระหว่างเพลง

จีนดั้งเดิมกับเพลงร่วมสมัย ความหลากหลายของอารมณ์เพลงและความหลากหลายสถานการณ์ ($\bar{X} = 3.92, S.D. = 0.72$) ตามลำดับ

3. ความคิดเห็นของกลุ่มนักดนตรีและนักท่องเที่ยวกี่ยวเกี่ยวกับบุคลิกภาพของดนตรีจีนรวมมิตรบางหลวง

ความคิดเห็นของกลุ่มนักดนตรีและนักท่องเที่ยวกี่ยวเกี่ยวกับบุคลิกภาพของดนตรีจีนรวมมิตรบางหลวง แสดงผลดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 แสดงผลความคิดเห็นเกี่ยวกับบุคลิกภาพของดนตรีจีนรวมมิตรบางหลวง

(n=50)		
บุคลิกภาพที่เหมาะสม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. Chinese culture (วัฒนธรรมจีน)	43	86
2. cultured (มีวัฒนธรรม/มีที่มาที่ไป)	38	76
3. colorful (มีสีสัน/ตื่นตาตื่นใจ/สนุกสนาน)	20	40
4. domestic (ดูเป็นของท้องถิ่น)	18	36
5. conservative (อนุรักษนิยม)	10	20
6. traditional (ประเพณีนิยม)	7	14
7. friendly (เป็นมิตร)	6	12
8. Modern (ทันสมัย)	4	10
9. chic (เก๋/เท่)	3	6
6. simple (ง่าย ๆ ชื่อดู ๆ/จริงใจ)	1	2

*หมายเหตุ เลือกตอบ 3 ข้อ

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดว่าบุคลิกภาพ Chinese culture (วัฒนธรรมจีน) เหมาะสมกับภาพลักษณ์และเอกลักษณ์ของดนตรีจีนรวมมิตรบางหลวงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 86 รองลงมาคือ cultured (มีวัฒนธรรม/มีที่มาที่ไป) คิดเป็นร้อยละ 76 บุคลิกภาพ colorful (มีสีสัน/ตื่นตาตื่นใจ/สนุกสนาน) คิดเป็นร้อยละ 40 บุคลิกภาพ domestic (ดูเป็นของท้องถิ่น) คิดเป็นร้อยละ 36 บุคลิกภาพ conservative (อนุรักษนิยม) คิดเป็นร้อยละ 20 บุคลิกภาพ traditional (ประเพณีนิยม) คิดเป็นร้อยละ 14 บุคลิกภาพ friendly (เป็นมิตร) คิดเป็นร้อยละ 12 บุคลิกภาพ Modern (ทันสมัย) คิดเป็นร้อยละ 10 บุคลิกภาพ chic (เก๋/เท่) คิดเป็นร้อยละ 6 และ บุคลิกภาพ simple (ง่าย ๆ ชื่อดู ๆ/จริงใจ) คิดเป็นร้อยละ 2 ตามลำดับ

ผลการสร้างมัคคุเทศก์ท้องถิ่นและรูปแบบงานเรขศิลป์ในการสื่อสารเชิงวัฒนธรรมดนตรีจีนบางหลวง

จากการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมดนตรีจีนบางหลวงแล้วได้สรุปข้อมูลด้านบริบทชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นดนตรีจีนบางหลวง และเอกลักษณ์ดนตรีจีนบางหลวงนั้นสามารถนำองค์ความรู้มาพัฒนาเป็นหลักสูตรการฝึกอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นดนตรีจีนบางหลวง และรูปแบบเรขศิลป์ดังนี้ .

1. นวัตกรรมหลักสูตรการฝึกอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นดนตรีจีนบางหลวง

วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เพื่อสร้างมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่สามารถสื่อสารเชิงวัฒนธรรมดนตรีจีนบางหลวงได้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการฝึกอบรมมัคคุเทศก์ให้มีทักษะความชำนาญและความสามารถในการสื่อสารความคิดและเรื่องราวต่าง ๆ ในท้องถิ่นของตนไปยังผู้มาเยือนได้อย่างชัดเจน และการฝึกอบรมเพื่อให้ได้มัคคุเทศก์ที่ทำหน้าสื่อสารเชิงวัฒนธรรมในการท่องเที่ยวเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจอันดี พร้อมทั้งถ่ายทอดเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของตนให้นักท่องเที่ยวได้นั้นจำเป็นต้องมีหลักสูตรการฝึกอบรมที่เหมาะสม สอดคล้องกับบริบทของชุมชนและภูมิปัญญาดนตรีจีนบางหลวงอีกด้วย ฉะนั้นคณะผู้วิจัยจึงได้ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมกับกลุ่มนักวิจัยร่วมและคนในชุมชนเพื่อสร้างหลักสูตรการฝึกอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นดนตรีจีนบางหลวง ซึ่งผลจากการประชุมระดมความคิดเห็นกับปราชญ์ด้านดนตรีจีนและนักดนตรีวงรวมมิตรบางหลวงกับกลุ่มนักวิจัยร่วม และจากข้อมูลที่สรุปถึงบริบทชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นดนตรีจีนบางหลวง และเอกลักษณ์ดนตรีจีนบางหลวง คณะผู้วิจัยสามารถนำมาสร้างเป็นหลักสูตรการฝึกอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่มีความสามารถในการสื่อสารเรื่องภูมิปัญญาดนตรีจีนบางหลวง ดังรายละเอียดในภาคผนวก ก โดยมีขั้นตอนการสร้างและพัฒนาหลักสูตรดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การร่างหลักสูตรการฝึกอบรม

คณะผู้วิจัยได้จัดประชุมระดมความคิดเห็นร่วมกับผู้นำท้องถิ่น และสมาชิกของวงดนตรีจีนรวมมิตรบางหลวง จำนวน 2 ครั้ง เพื่อพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมมัคคุเทศก์ ดังนี้

ครั้งที่ 1 จัดประชุมเรื่องระดมความคิดเห็นเรื่อง “การค้นหาแนวทางในการสืบสานและพัฒนาภูมิปัญญาดนตรีบางหลวง” ณ บ้านดนตรีจีน ในวันที่ 19 มกราคม 2554 เพื่อหาความจำเป็นในการฝึกอบรม ร่างวัตถุประสงค์และโครงสร้างสร้างของหลักสูตรร่วมกัน โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมในครั้งนี้คือ ผู้ใหญ่สมศักดิ์ อยู่มาก เหล่าซือเฉ่าบู๊ แซ่ลิ้ม นายวิรุฬ เหลี้ยววงศ์ภูธร นางเกษร สุจินดานุพงศ์ และคณะวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ครั้งที่ 2 ประชุมระดมความคิดเห็นเรื่อง “ร่างหลักสูตรฯ และจัดการฝึกอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นดนตรีจีน” ณ ห้องประชุมเทศบาลตำบลบางหลวง ในวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2554 เพื่อพิจารณา

ร่างหลักสูตรการฝึกอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นดนตรีจีนบางหลวงและคุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรมร่วมกัน โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมในครั้งนี้คือ ด.ต.บำรุง วัฒนชาติ นายกเทศมนตรี นายดำรงศักดิ์ หมอนทอง ผู้อำนวยการกองการศึกษา นางสาวมัยย เหล่าสุนทรศิริ ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเจ้าของร้านทองบางหลวง ครูจากโรงเรียนบางหลวงวิทยาและโรงเรียนวัดบางหลวง ผู้ใหญ่สมศักดิ์ อยู่มาก นายวิรุฬ เหลี้ยววงศ์ภูธร และคณะวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

หลักสูตรการฝึกอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นดนตรีจีนบางหลวงมี 8 องค์ประกอบ คือ

1) หลักการและเหตุผล

สาเหตุสำคัญที่ทำให้ต้องมีหลักสูตรนี้คือ ตำบลบางหลวงมีภูมิปัญญาเฉพาะถิ่นที่ผสมกลมกลืนระหว่างวัฒนธรรมไทย-จีน สืบทอดกันมาเป็นเวลากว่า 100 ปี และดนตรีจีนเป็นเอกลักษณ์หนึ่งของบางหลวงที่มีคุณค่า เป็นวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมที่ยังคงอนุรักษ์ไว้ และเป็นเสน่ห์อย่างหนึ่งของบางหลวงที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจ แต่ในขณะเดียวกันองค์ความรู้และภูมิปัญญาของดนตรีจีนกำลังจะเลือนหายไปกับกระแสทุนนิยมของโลกปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อสร้างมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่มีความสามารถในการสื่อสารเรื่องภูมิปัญญาดนตรีจีนบางหลวงให้กับบุคคลภายในและภายนอกชุมชน

2) แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมใช้แนวคิดการสื่อสารเชิงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถสื่อสารเชิงวัฒนธรรมให้กับบุคคลภายในและภายนอกชุมชน ซึ่งก็คือนักท่องเที่ยวหรือแขกผู้มาเยือนได้

3) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

เมื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมผ่านการฝึกอบรมจากหลักสูตรนี้แล้วสามารถ

1. มีความรู้ความเข้าใจแนวคิดพื้นฐานในเรื่องต่อไปนี้

- มัคคุเทศก์ท้องถิ่น
- การสื่อสารเชิงวัฒนธรรม
- การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
- ภูมิปัญญาดนตรีจีนชุมชนบางหลวง

2. เกิดความตระหนักในการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาดนตรีจีนบางหลวง

3. มีความสามารถ ทักษะในการสื่อสารเชิงวัฒนธรรมท้องถิ่นดนตรีจีน

4. มีบุคลิกและทักษะการเป็นมัคคุเทศก์ที่สามารถถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาดนตรีจีนบางหลวงได้อย่างถูกต้อง

4) โครงสร้างของหลักสูตรฝึกอบรม

โครงสร้างของหลักสูตรฝึกอบรม ประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ 6 หน่วย ที่ครอบคลุมวัตถุประสงค์โดยแบ่งเป็นสองส่วนคือ

ส่วนที่ 1 เนื้อหาการฝึกอบรมภาคทฤษฎี ประกอบด้วย

หน่วยที่ 1 มัคคุเทศก์ท้องถิ่น จำนวน 5 ชั่วโมง

หน่วยที่ 2 การสื่อสารเชิงวัฒนธรรมกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จำนวน 5 ชั่วโมง

หน่วยที่ 3 ภูมิปัญญาดนตรีจีนชุมชนบางหลวง จำนวน 5 ชั่วโมง

ส่วนที่ 2 เนื้อหาการฝึกอบรมภาคปฏิบัติ ประกอบด้วย

หน่วยที่ 4 การลงศึกษาชุมชนเพื่อเรียนรู้จากปราชญ์และเจ้าของ ภูมิปัญญา จำนวน 5 ชั่วโมง

หน่วยที่ 5 การพัฒนาบุคลิกภาพและเทคนิคในการสื่อสาร จำนวน 5 ชั่วโมง

หน่วยที่ 6 การทดลองปฏิบัติงานมัคคุเทศก์ท้องถิ่นนำชมวัฒนธรรม ภูมิปัญญาดนตรีจีนบางหลวง จำนวน 5 ชั่วโมง

5) คุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

กลุ่มเยาวชนในท้องถิ่นชุมชนบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ที่มีอายุตั้งแต่ 10 ปี ถึง 25 ปี อาทิเช่น เยาวชนที่อาศัยในตำบลบางหลวง และเด็กนักเรียนในโรงเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จนถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6

6) การจัดกิจกรรมการฝึกอบรม

กิจกรรมที่ใช้ในการฝึกอบรม ได้แก่ การบรรยาย การอภิปราย กรณีศึกษา การแสดง บทบาทสมมติ การกำหนดสถานการณ์ การศึกษาดูงาน และกิจกรรมกลุ่มและการเรียนรู้แบบร่วมมือ (cooperative learning)

7) สื่อการฝึกอบรมและแหล่งเรียนรู้

สื่อการฝึกอบรม ได้แก่ คู่มือผู้เข้ารับการฝึกอบรม ใบความรู้ ใบงาน วีดิทัศน์ การนำเสนองาน PowerPoint เกม แผ่นพับ รูปภาพดนตรีจีน สถานที่จริง และวิทยากรรับเชิญ

8) การวัดและประเมินผล

ประเมินผลตามสภาพจริงโดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงานมัคคุเทศก์ ทักษะการถ่ายทอดข้อมูล และแบบทดสอบความรู้ เรื่องภูมิปัญญาดนตรีจีน และแบบทดสอบความรู้ท้ายหน่วยการเรียนรู้ และประเมินผลความพึงพอใจเกี่ยวกับการฝึกอบรม

ขั้นที่ 2 การประเมินหลักสูตรการฝึกอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นดนตรีจีนบางหลวง

เมื่อคณะผู้วิจัยได้จัดทำโครงร่างหลักสูตรการฝึกอบรมและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินผลการประเมินโครงร่างหลักสูตรฝึกอบรมมีดังนี้

1) ผลการประเมินความเหมาะสมของร่างหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารเรื่องภูมิปัญญาดนตรีจีนบางหลวงที่เป็นประโยชน์ต่อการท่องเที่ยวของมัคคุเทศก์ท้องถิ่น ดังแสดงในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่น ดนตรีจีนบางหลวง

(n=3)

องค์ประกอบของหลักสูตร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. หลักการและเหตุผล	4.5	0.36	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	4.3	0.58	มาก
3. เนื้อหา	4.4	0.66	มาก
4. กิจกรรมการฝึกอบรม	4.9	0.47	มากที่สุด
5. สื่อการฝึกอบรม	4.3	0.61	มาก
6. การวัดและประเมินผล	4.4	0.57	มาก
7. หน่วยการเรียนรู้ที่ 1	4.3	0.41	มาก
8. หน่วยการเรียนรู้ที่ 2	4.2	0.51	มาก
9. หน่วยการเรียนรู้ที่ 3	4.6	0.43	มากที่สุด
10. หน่วยการเรียนรู้ที่ 4	4.6	0.67	มากที่สุด
11. หน่วยการเรียนรู้ที่ 5	4.4	0.67	มาก
12. หน่วยการเรียนรู้ที่ 6	4.4	0.67	มาก
รวมเฉลี่ย	4.45	0.51	มาก

จากตารางที่ 4.4 ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาแล้วเห็นว่าองค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมเกือบทุกประเด็นมีความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด และค่าความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.51) พบว่าผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มีความเห็นไม่แตกต่างกันมากนัก

2) ผลการประเมินความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารเชิงวัฒนธรรมของมัคคุเทศก์ท้องถิ่น จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประเมินความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตร ผลการประเมินดังแสดงในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ ในการพิจารณาโครงร่างหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารเชิงวัฒนธรรมของมัคคุเทศก์ท้องถิ่น

ข้อ	รายการประเมิน	รวม/เฉลี่ย	ความหมาย
		ค่าดัชนี ความ สอดคล้อง	
1.	ปัญหาและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรม	1	สอดคล้อง
2.	ปัญหาและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมกับโครงสร้างของเนื้อหา	1	สอดคล้อง
3.	หลักการของหลักสูตรฝึกอบรมกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	1	สอดคล้อง
4.	หลักการของหลักสูตรฝึกอบรมกับโครงสร้างของเนื้อหา	1	สอดคล้อง
5.	วัตถุประสงค์ของหลักสูตรกับโครงสร้างของเนื้อหา	1	สอดคล้อง
6.	วัตถุประสงค์ของหลักสูตรกับกิจกรรมการฝึกอบรม	1	สอดคล้อง
7.	วัตถุประสงค์ของหลักสูตรกับการวัดและประเมินผล	1	สอดคล้อง
8.	โครงสร้างของเนื้อหากับกิจกรรมการฝึกอบรม	1	สอดคล้อง
9.	โครงสร้างของเนื้อหากับการวัดและประเมินผล	1	สอดคล้อง
10.	กิจกรรมการฝึกอบรมกับสื่อการฝึกอบรม	1	สอดคล้อง
11.	กิจกรรมการฝึกอบรมกับการวัดและประเมินผล	0.7	สอดคล้อง
12.	วัตถุประสงค์ของหลักสูตรกับวัตถุประสงค์หน่วยที่ 1	1	สอดคล้อง
13.	วัตถุประสงค์ของหลักสูตรกับวัตถุประสงค์หน่วยที่ 2	1	สอดคล้อง
14.	วัตถุประสงค์ของหลักสูตรกับวัตถุประสงค์หน่วยที่ 3	1	สอดคล้อง
15.	วัตถุประสงค์ของหลักสูตรกับวัตถุประสงค์หน่วยที่ 4	1	สอดคล้อง
16.	วัตถุประสงค์ของหลักสูตรกับวัตถุประสงค์หน่วยที่ 5	1	สอดคล้อง

ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ ในการพิจารณาโครงร่างหลักสูตร ฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารเชิงวัฒนธรรมของมัคคุเทศก์ท้องถิ่น (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	รวม/เฉลี่ย	ความหมาย
		ค่าดัชนี ความ สอดคล้อง	
17	วัตถุประสงค์ของหลักสูตรกับวัตถุประสงค์หน่วยที่ 6	1	สอดคล้อง
18	ความสอดคล้องภายในหน่วยที่ 1	1	สอดคล้อง
19	ความสอดคล้องภายในหน่วยที่ 2	1	สอดคล้อง
20	ความสอดคล้องภายในหน่วยที่ 3	1	สอดคล้อง
21	ความสอดคล้องภายในหน่วยที่ 4	1	สอดคล้อง
22	ความสอดคล้องภายในหน่วยที่ 5	0.7	สอดคล้อง
23	ความสอดคล้องภายในหน่วยที่ 6	1	สอดคล้อง
รวมทั้งสิ้น/เฉลี่ย		0.97	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4.5 ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเห็นว่า โครงร่างหลักสูตรฝึกอบรมมีความสอดคล้องกันทุกประเด็น โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ในระดับสูง ตั้งแต่ 0.7 ถึง 1 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้ง

ขั้นที่ 3 การปรับปรุงโครงร่างหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารเชิงวัฒนธรรมของมัคคุเทศก์ท้องถิ่น

หลังจากที่คณะผู้วิจัยได้นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านมาวิเคราะห์แล้ว ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะที่มีสาระสำคัญ สรุปได้ ดังนี้

- 1) โครงสร้างหลักสูตรให้ระบุจำนวน 30 ชั่วโมงไว้ก่อนจะแยกเป็นหน่วยการเรียนรู้ให้ลดจำนวนชั่วโมงในหน่วยที่ 1 มัคคุเทศก์ท้องถิ่น จาก 5 ชั่วโมง เป็น 3 ชั่วโมง โดยจำนวนชั่วโมงที่ลดลงไปเพิ่มในหน่วยที่ 3 ภูมิปัญญาดนตรีจีนชุมชนบางหลวงซึ่งเป็นหน่วยที่สำคัญของการฝึกอบรมครั้งนี้ นอกจากนี้ยังให้ปรับลดจำนวนชั่วโมงในหน่วยที่ 2 การสื่อสารเชิงวัฒนธรรมกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จาก 5 ชั่วโมง เป็น 3 ชั่วโมง โดยจำนวนชั่วโมงที่ลดลงไปเพิ่มในหน่วยที่ 5 การพัฒนาบุคลิกภาพและเทคนิคในการสื่อสาร ซึ่งเป็นหน่วยที่เน้นการฝึกปฏิบัติด้านการสื่อสาร เพราะจะทำให้เสริมซึ่งกัน

2) ปรับชื่อหน่วยที่ 4 ใหม่เป็น มัคคุเทศก์ท้องถิ่น ภาคสนาม 1 ฝึกปฏิบัติสาธิตการนำชมแหล่งท่องเที่ยวภูมิปัญญาดนตรีจีน ณ สถานที่จริงกับปราชญ์ด้านดนตรีจีน และคณะผู้ให้การฝึกอบรม และปรับชื่อ หน่วยที่ 6 ใหม่เป็น มัคคุเทศก์ภาคสนาม 2 ฝึกปฏิบัติการนำเที่ยว ทดลองปฏิบัติงาน มัคคุเทศก์ท้องถิ่นนำชมวัฒนธรรมภูมิปัญญาดนตรีจีนบางหลวง ณ สถานที่จริงกับคณะผู้ให้การฝึกอบรม และนักท่องเที่ยวน

3) ให้เพิ่มจำนวนชั่วโมงในหน่วยที่ 3 ภูมิปัญญาดนตรีจีนชุมชนบางหลวง จาก 5 ชั่วโมง เป็น 6 ชั่วโมง

5) ให้เพิ่มจำนวนชั่วโมงในหน่วยที่ 5 การพัฒนาบุคลิกภาพและเทคนิคในการสื่อสาร จาก 5 ชั่วโมง เป็น 6 ชั่วโมง

6) ให้เพิ่มจำนวนชั่วโมงในหน่วยที่ 6 มัคคุเทศก์ภาคสนาม 2 ฝึกปฏิบัติการนำเที่ยวจาก 5 ชั่วโมง เป็น 6 ชั่วโมง

7) ปรับวิธีการจัดกิจกรรมฝึกอบรมกับการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกันมากขึ้น เช่น การจัดกิจกรรมแสดงบทบาทสมมติ และทดลองปฏิบัติงานมัคคุเทศก์ควรให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่นิ่งชมเข้ามามีส่วนร่วมในการสังเกต และให้คะแนนด้วยด้วย

คณะผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะดังกล่าวมาปรับแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้ในการอบรมครั้งที่ 1 โดยมีเนื้อหาการฝึกอบรมที่ปรับแล้วดังนี้

โครงสร้างของหลักสูตรฝึกอบรม ประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ 6 หน่วย รวมทั้งสิ้น 30 ชั่วโมง โดยแบ่งเป็นสองส่วนคือ

ส่วนที่ 1 เนื้อหาการฝึกอบรมภาคทฤษฎี ประกอบด้วย

หน่วยที่ 1 มัคคุเทศก์ท้องถิ่น จำนวน 3 ชั่วโมง

หน่วยที่ 2 การสื่อสารเชิงวัฒนธรรมกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จำนวน 3 ชั่วโมง

หน่วยที่ 3 ภูมิปัญญาดนตรีจีนชุมชนบางหลวง จำนวน 6 ชั่วโมง

ส่วนที่ 2 เนื้อหาการฝึกอบรมภาคปฏิบัติ ประกอบด้วย

หน่วยที่ 4 มัคคุเทศก์ท้องถิ่น ภาคสนาม 1 ฝึกปฏิบัติสาธิตการนำชมแหล่งท่องเที่ยวภูมิปัญญาดนตรีจีน จำนวน 6 ชั่วโมง

หน่วยที่ 5 การพัฒนาบุคลิกภาพและเทคนิคในการสื่อสาร จำนวน 6 ชั่วโมง

หน่วยที่ 6 มัคคุเทศก์ภาคสนาม 2 ฝึกปฏิบัติการนำเที่ยว ทดลองปฏิบัติงาน มัคคุเทศก์ท้องถิ่นนำชมวัฒนธรรมภูมิปัญญาดนตรีจีนบางหลวง จำนวน 6 ชั่วโมง

ขั้นที่ 4 การตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตร

การตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตรเป็นการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมกับเยาวชนในชุมชนที่ได้เลือกมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้นำวิจัยได้นำหลักสูตรฝึกอบรมที่ได้ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตำรวจชุมชนและเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 30 คน ระหว่างวันที่ 20-24 มีนาคม 2554 ณ ห้องประชุม ชั้น 2 เทศบาลตำบลบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ผลการทดลองแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นการประเมินการผ่านจุดประสงค์เป็นรายข้อและผลสัมฤทธิ์ทางการอบรมของแต่ละหน่วย

ส่วนที่ 2 เป็นการประเมินทักษะการปฏิบัติงานภาคทฤษฎีท้องถิ่นดนตรีจีนบางหลวง

ส่วนที่ 3 เป็นผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อการทดลองใช้หลักสูตรการฝึกอบรม

ส่วนที่ 1 ผลการผ่านจุดประสงค์เป็นรายข้อและผลสัมฤทธิ์ทางการอบรมของแต่ละหน่วย

จากการที่คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองการใช้หลักสูตรฝึกอบรม คณะผู้วิจัยใช้วิธีการประเมินระหว่างการศึกษาฝึกอบรมตามจุดประสงค์ในแต่ละข้อของแต่ละหน่วยโดยการสังเกตผลการปฏิบัติตามใบงานที่กำหนด และทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการอบรมเมื่อจบแต่ละหน่วยโดยใช้แบบทดสอบให้เขียน ผลของการประเมินแสดงในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 แสดงร้อยละของค่าเฉลี่ยจากการสอบด้วยแบบทดสอบท้ายหน่วย

รายการประเมิน	ผลการประเมินเฉลี่ย		
	คะแนนเต็ม	สอบได้	ร้อยละ
หน่วยที่ 1 มัคคุเทศก์ท้องถิ่น			
1. เกิดความตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นมัคคุเทศก์หรือเจ้าบ้านที่ดีกับการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นดนตรีจีน	10	8	80
2. มีความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่มัคคุเทศก์ท้องถิ่น	10	7	70
3. สามารถนำหลักการมัคคุเทศก์หรือเจ้าบ้านที่ดีไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน	10	8	80
ผลการทดสอบหน่วยที่ 1	30	23	76.7
หน่วยที่ 2 การสื่อสารเชิงวัฒนธรรมกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม			
1. เกิดความตระหนักในเรื่องการสื่อสารเชิงวัฒนธรรมกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	10	7	70
2. มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการสื่อสารเชิงวัฒนธรรมกับการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรม	10	7	70
3. วิเคราะห์ผลของการสื่อสารเชิงวัฒนธรรมกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	10	7	70
ผลการทดสอบหน่วยที่ 2	30	21	70

ตารางที่ 4.6 แสดงร้อยละของค่าเฉลี่ยจากการสอบด้วยแบบทดสอบท้ายหน่วย (ต่อ)

รายการประเมิน	ผลการประเมินเฉลี่ย		
	คะแนนเต็ม	สอบได้	ร้อยละ
หน่วยที่ 3 ภูมิปัญญาดนตรีเงินชุมชนบางหลวง			
1. เกิดความตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างภูมิปัญญา ดนตรีเงินชุมชนบางหลวงกับการอนุรักษ์และสืบสานภูมิ ปัญญาท้องถิ่นดนตรีเงิน	15	12	80
2. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาดนตรีเงินชุมชน บางหลวง	20	18	90
3. สามารถนำความรู้เรื่องภูมิปัญญาดนตรีเงินชุมชน บางหลวงไปสื่อสารได้	15	12	80
ผลการทดสอบหน่วยที่ 3	50	42	84
หน่วยที่ 4 การลงศึกษาชุมชนเพื่อเรียนรู้จากปราชญ์และ เจ้าของภูมิปัญญา			
1. เกิดความตระหนักและภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่น ดนตรีเงิน	10	7	70
2. มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถค้นหาข้อมูลภูมิปัญญา ดนตรีเงินที่เป็นประโยชน์ต่อการท่องเที่ยว	10	7	70
3. สามารถจดจำความรู้และนำความรู้ที่ปราชญ์และ เจ้าของภูมิปัญญาถ่ายทอดให้ได้	20	16	80
ผลการทดสอบหน่วยที่ 4	40	30	75
หน่วยที่ 5 การพัฒนาบุคลิกภาพและเทคนิค ในการสื่อสาร			
1. มีทักษะในการสื่อสาร	10	6	60
2. ความสามารถในการใช้ภาษาในการสื่อได้อย่าง เหมาะสม	10	6	60
3. สามารถใช้ภาษาท่าทางในการสื่อสารได้เหมาะสม	10	6	60
ผลการทดสอบหน่วยที่ 5	30	18	60

ตารางที่ 4.6 แสดงร้อยละของค่าเฉลี่ยจากการสอบด้วยแบบทดสอบท้ายหน่วย (ต่อ)

รายการประเมิน	ผลการประเมินเฉลี่ย		
	คะแนนเต็ม	สอบได้	ร้อยละ
หน่วยที่ 6 การทดลองปฏิบัติงานมัคคุเทศก์ท้องถิ่นนำชม			
วัฒนธรรมภูมิปัญญาดนตรีเงินบางหลวง			
1. มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่กำลังสื่อสาร	10	7	70
2. มีความสามารถและทักษะในการสื่อสาร/ถ่ายทอดข้อมูลได้อย่างเหมาะสม	15	12	80
3. มีความมั่นใจในการสื่อสาร/ถ่ายทอดข้อมูล	5	4	80
4. มีใจบริการนักท่องเที่ยว	5	5	100
5. สามารถนำเทคนิค วิธีการที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ในการปฏิบัติงาน	10	7	70
7. มีความรับผิดชอบ	5	5	100
8. มีความตรงต่อเวลา	5	5	100
ผลการทดสอบหน่วยที่ 6	60	50	83.3
รวมเฉลี่ย	250	184	73.6

จากตารางที่ 4.6 แสดงให้เห็นว่าผู้เข้ารับการอบรมสามารถสอบผ่านจุดประสงค์แต่ละข้อ และผ่านการทดสอบท้ายหน่วยย่อยแต่ละหน่วย เมื่อคิดเป็นร้อยละในภาพรวมได้ 73.6 แสดงให้เห็นว่าผู้เข้ารับการอบรมมีผลสัมฤทธิ์เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือร้อยละ 70

ส่วนที่ 2 ผลการประเมินทักษะการปฏิบัติงานมัคคุเทศก์ท้องถิ่นดนตรีเงินบางหลวง

คณะผู้วิจัยได้ทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์กับผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 20 คน ประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยใช้แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงานมัคคุเทศก์ท้องถิ่นดนตรีเงินบางหลวง ผลการประเมินดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าร้อยละของระดับคุณภาพในการประเมินทักษะการปฏิบัติงานมัคคุเทศก์ท้องถิ่น
ดนตรีจีนบางหลวง

ผู้เข้า อบรม คนที่	ผู้ให้ การ ฝึกอบรม เป็นผู้ ประเมิน	นักท่องเที่ยว เป็นผู้ ประเมิน (คะแนน เฉลี่ย)	เพื่อนเป็น ผู้ประเมิน (คะแนน เฉลี่ย)	($\bar{X}$)	คิดเป็นร้อยละ	ระดับ คุณภาพ
1	48.29	48.29	48.29	48.29	96.58	ดีมาก
2	47.86	45.89	46.71	46.82	93.64	ดีมาก
3	49.00	47.1	47.86	48	96	ดีมาก
4	50.00	48.22	48.86	49.02	98.04	ดีมาก
5	49.14	47.5	49.43	48.69	97.38	ดีมาก
6	49.29	46.2	48.43	47.97	95.94	ดีมาก
7	49.86	48.45	49.29	49.2	98.4	ดีมาก
8	48.24	47.1	47.29	47.54	95.08	ดีมาก
9	49.29	47.25	48.14	48.23	96.46	ดีมาก
10	49.43	48.12	48.86	48.80	97.6	ดีมาก
11	50.00	49.35	49.43	49.59	99.18	ดีมาก
12	49.00	48.25	49.00	48.75	97.5	ดีมาก
13	48.43	45.89	47.29	47.20	94.4	ดีมาก
14	46.71	44.95	45.86	45.84	91.68	ดีมาก
15	44.00	43.87	47.86	45.24	90.48	ดีมาก
16	48.71	46.87	42.29	45.96	91.92	ดีมาก
17	42.86	46.23	47.43	45.51	91.02	ดีมาก
18	47.43	46.45	44.00	45.96	91.92	ดีมาก
19	44.57	43.82	45.86	44.75	89.5	ดีมาก
20	47.00	46.22	47.86	47.03	94.06	ดีมาก
รวมเฉลี่ย	45.54	46.8	47.50	46.61	93.22	ดีมาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ผลการประเมินทักษะการปฏิบัติการเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่นดนตรีจีน
โดยภาพรวมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีทักษะการปฏิบัติงานมัคคุเทศก์ท้องถิ่นดนตรีจีนบางหลวงอยู่
ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 93.22

ส่วนที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อการทดลองใช้
หลักสูตรการฝึกอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่น

คณะผู้ศึกษาวิจัยได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อการทดลองใช้
หลักสูตรการฝึกอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่น โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจ ผลการศึกษาดังแสดงไว้ใน
ตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานจากการศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับ
การฝึกอบรมต่อการทดลองใช้หลักสูตรการฝึกอบรม

(n=30)			
องค์ประกอบของหลักสูตร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ เหมาะสม
1. เนื้อหาของหลักสูตรการฝึกอบรม	4.86	0.34	มากที่สุด
1.1 เนื้อหาที่จัดฝึกอบรมตรงกับจุดประสงค์ ของการฝึกอบรม	4.85	0.36	มากที่สุด
1.2 เนื้อหาที่จัดฝึกอบรมมีคุณค่าและประโยชน์	4.85	0.36	มากที่สุด
1.3 เนื้อหาที่จัดฝึกอบรมตรงกับความต้องการของ ชุมชน	4.90	0.30	มากที่สุด
2. สื่อการฝึกอบรมและแหล่งเรียนรู้	4.88	0.28	มากที่สุด
2.1 เอกสารประกอบการฝึกอบรมครอบคลุม เนื้อหาที่จัดการฝึกอบรม	4.60	0.30	มากที่สุด
2.2 เอกสารประกอบการฝึกอบรมมีรายละเอียด ชัดเจนที่จะนำไปประยุกต์ใช้	4.20	0.41	มาก
2.3 เอกสารประกอบการฝึกอบรมมีเพียงพอ สำหรับผู้รับการฝึกอบรม	5	0.00	มากที่สุด
2.4 สื่อการฝึกอบรมมีความทันสมัยและ หลากหลาย	4.70	0.48	มากที่สุด
2.5 แหล่งเรียนรู้มีความเหมาะสมในการฝึกปฏิบัติ จริง	5	0.22	มากที่สุด
3. ระยะเวลาการฝึกอบรม	4.58	0.47	มากที่สุด
3.1 ระยะเวลาการฝึกอบรมในแต่ละหน่วย	4.65	0.44	มากที่สุด
3.2 จำนวนวันในการฝึกอบรม	4.50	0.55	มากที่สุด

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานจากการศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อการทดลองใช้หลักสูตรการฝึกอบรม (ต่อ)

องค์ประกอบของหลักสูตร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
4. สถานที่จัดฝึกอบรม	4.92	0.32	มากที่สุด
4.1 ความสะดวกในการเดินทางเข้ารับการฝึกอบรม	4.90	0.33	มากที่สุด
4.2 ความเหมาะสมของสถานที่ในการฝึกอบรม	4.95	0.31	มากที่สุด
5. กิจกรรมการฝึกอบรม	4.75	0.32	มากที่สุด
5.1 การจัดลำดับขั้นตอนในการนำเสนอเนื้อหา	4.65	0.52	มากที่สุด
5.2 เทคนิคในการนำเสนอ	4.90	0.50	มากที่สุด
5.3 การเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมซักถาม	4.90	0.15	มากที่สุด
5.4 การจัดเนื้อหาได้เหมาะสมกับเวลา	4.55	0.20	มากที่สุด
5.5 การฝึกปฏิบัติ ณ สถานที่จริง	4.75	0.25	มากที่สุด
6. วิทยากร	4.86	0.38	มากที่สุด
6.1 วิทยากรมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหา	4.85	0.41	มากที่สุด
6.2 วิทยากรสามารถถ่ายทอดความรู้	4.90	0.30	มากที่สุด
6.3 วิทยากรสามารถใช้สื่อประกอบการฝึกอบรม	4.80	0.36	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.81	0.35	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.8 พบว่าการศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อการทดลองใช้หลักสูตรการฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ยทั้งหมดสูง โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$, S.D. = 0.35) และเมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ

ขั้นที่ 5 การปรับปรุงหลักสูตร

คณะผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรจากการทดลองใช้ เพื่อให้ได้หลักสูตรที่มีลักษณะสมบูรณ์ พร้อมทั้งจะนำไปใช้ในการฝึกอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นด้านดนตรีจีนบางหลวงต่อไป

ขั้นที่ 6 การดำเนินการฝึกอบรม

หลังจากปรับปรุงหลักสูตรแล้ว คณะผู้วิจัยได้จัดการฝึกอบรมครั้งที่ 2 ในวันที่ 25-30 สิงหาคม 2554 จัดอบรมเชิงปฏิบัติการมัคคุเทศก์ท้องถิ่น/น้อย ณ สำนักงานเทศบาลตำบลบางหลวง โดยอบรมถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับงานให้กับเยาวชนในท้องถิ่น จำนวน 20 คน จากโรงเรียนเจ็ญหัว โรงเรียนวัดบางหลวง โรงเรียนบางหลวงวิทยา

ขั้นที่ 7 การติดตามผลการฝึกอบรม

จากนั้นคณะผู้วิจัยได้ทำการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ดังผลการศึกษาที่แสดงไว้ในตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานจากการศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

(n=20)			
องค์ประกอบของหลักสูตร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. เนื้อหาของหลักสูตรการฝึกอบรม	4.76	0.19	มากที่สุด
1.1 เนื้อหาที่จัดฝึกอบรมตรงกับจุดประสงค์ของการฝึกอบรม	4.55	0.16	มากที่สุด
1.2 เนื้อหาที่จัดฝึกอบรมมีคุณค่าและประโยชน์	4.82	0.26	มากที่สุด
1.3 เนื้อหาที่จัดฝึกอบรมตรงกับความต้องการของชุมชน	4.90	0.15	มากที่สุด
2. สื่อการฝึกอบรมและแหล่งเรียนรู้	4.61	0.36	มากที่สุด
2.1 เอกสารประกอบการฝึกอบรมครอบคลุมเนื้อหาที่จัดการฝึกอบรม	4.52	0.30	มากที่สุด
2.2 เอกสารประกอบการฝึกอบรมมีรายละเอียดชัดเจนที่จะนำไปประยุกต์ใช้	4.15	0.41	มาก
2.3 เอกสารประกอบการฝึกอบรมมีเพียงพอสำหรับผู้รับการฝึกอบรม	5	0.00	มากที่สุด
2.4 สื่อการฝึกอบรมมีความทันสมัยและหลากหลาย	4.65	0.48	มากที่สุด

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานจากการศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม (ต่อ)

องค์ประกอบของหลักสูตร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
2.5 แหล่งเรียนรู้มีความเหมาะสมในการฝึกปฏิบัติ			
จริง	4.70	0.22	มากที่สุด
3. ระยะเวลาการฝึกอบรม	4.53	0.30	มากที่สุด
3.1 ระยะเวลาการฝึกอบรมในแต่ละหน่วย	4.55	0.24	มากที่สุด
3.2 จำนวนวันในการฝึกอบรม	4.50	0.35	มากที่สุด
4. สถานที่จัดฝึกอบรม	4.68	0.32	มากที่สุด
4.1 ความสะดวกในการเดินทางเข้ารับการฝึกอบรม	4.60	0.31	มากที่สุด
4.2 ความเหมาะสมของสถานที่ในการฝึกอบรม	4.75	0.32	มากที่สุด
5. กิจกรรมการฝึกอบรม	4.77	0.45	มากที่สุด
5.1 การจัดลำดับขั้นตอนในการนำเสนอเนื้อหา	4.68	0.72	มากที่สุด
5.2 เทคนิคในการนำเสนอ	4.80	0.30	มากที่สุด
5.3 การเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมซักถาม	4.95	0.45	มากที่สุด
5.4 การจัดเนื้อหาได้เหมาะสมกับเวลา	4.50	0.60	มากที่สุด
5.5 การฝึกปฏิบัติ ณ สถานที่จริง	4.88	0.15	มากที่สุด
6. วิทยากร	4.73	0.35	มากที่สุด
6.1 วิทยากรมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหา	4.66	0.32	มากที่สุด
6.2 วิทยากรสามารถถ่ายทอดความรู้	4.82	0.16	มากที่สุด
6.3 วิทยากรสามารถใช้สื่อประกอบการฝึกอบรม	4.70	0.56	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.68	0.33	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.9 พบว่าการศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรมัคคุเทศก์ท้องถิ่น โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ที่สุด ($\bar{X}$ = 4.68, S.D. = 0.33) เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ

2. รูปแบบเรขศิลป์

จากความคิดเห็นต่อการออกแบบตราสัญลักษณ์และรูปแบบสื่อเรขศิลป์เพื่อการสื่อสารวัฒนธรรมดนตรีจีนรวมมิตรบางหลวง จากกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับผลการทบทโดยตรงจากงานวิจัยหรือได้รับประโยชน์จากงานวิจัยในครั้งนี้ 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มนักดนตรีจีน ซึ่งได้แก่ สมาชิก รุ่นที่ 2 จำนวน 1 คน สมาชิก รุ่นที่ 3 จำนวน 5 คน สมาชิก รุ่นที่ 5 จำนวน 14 คน รวมทั้งสิ้น 20 คน 2) กลุ่มนักท่องเที่ยวจำนวน 50 คน สรุปได้ดังนี้

2.1 ตราสัญลักษณ์วงดนตรีจีนรวมมิตรบางหลวง ที่มีความเหมาะสมและสามารถสื่อสารถึงภาพลักษณ์และเอกลักษณ์ของดนตรีจีนบางหลวง แสดงผลดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 แสดงผลความคิดเห็นเกี่ยวกับการออกแบบตราสัญลักษณ์วงดนตรีจีนรวมมิตรบางหลวง

(n = 50)

ตราสัญลักษณ์วงดนตรีจีนรวมมิตรบางหลวง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
แบบที่ 2	23	46
		
แบบที่ 3	9	18
		

ตารางที่ 4.10 แสดงผลความคิดเห็นเกี่ยวกับการออกแบบตราสัญลักษณ์วงดนตรีจีนรวมมิตรบางหลวง
(ต่อ)

ตราสัญลักษณ์วงดนตรีจีนรวมมิตรบางหลวง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
แบบที่ 1	8	16
		
แบบที่ 4	6	12
		
แบบที่ 5	4	8
		
รวม	50	100.00

ตารางที่ 4.10 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดว่าตราสัญลักษณ์วงดนตรีจีนรวมมิตรบางหลวงที่มีความเหมาะสมและสามารถสื่อสารถึงภาพลักษณ์และเอกลักษณ์ของดนตรีจีนบางหลวงมากที่สุด คือ แบบที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 46 รองลงมาคือ แบบที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 18 แบบที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 16 แบบที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 12 และแบบที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 8 ตามลำดับ

2.2 ประเมินการใช้ตราสัญลักษณ์และรูปแบบสื่อเรขศิลป์ ความคิดเห็นของนักดนตรีและนักท่องเที่ยวยต่อการใช้ตราสัญลักษณ์และรูปแบบเรขศิลป์ แสดงผลดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 แสดงผลความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ตราสัญลักษณ์และรูปแบบสื่อเรขศิลป์

(n=23)*

การออกแบบตราสัญลักษณ์และรูปแบบสื่อเรขศิลป์

รายการประเมินการตราสัญลักษณ์และรูปแบบเรขศิลป์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. มีความหมายสื่อถึงวงดนตรีจีนบางหลวง	4.35	0.71	มาก
2. มีความเหมาะสมกับการนำไปวางกับสื่อชนิดต่าง ๆ	4.17	0.58	มาก
3. มีความร่วมสมัย	4.13	0.55	มาก
4. มีความน่าเชื่อถือในคุณภาพของตราสัญลักษณ์และสื่อเรขศิลป์	4.04	0.64	มาก
5. มีเอกลักษณ์ของตนเองไม่ซ้ำแบบใคร	4.26	0.75	มาก
6. มีการใช้สีเหมาะสมกับภาพลักษณ์และบุคลิกภาพของวงดนตรีจีนบางหลวง	4.09	0.60	มาก
7. มีความเรียบง่ายสร้างความจดจำได้ดี	4.13	0.76	มาก
8. ความเป็นสากลสื่อสารได้หลายรูปแบบ	4.00	0.60	มาก
9. มีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	4.17	0.65	มาก
10. ความเป็นเอกภาพของรูปแบบ	4.04	0.64	มาก
11. มีความสวยงามของรูปแบบเรขศิลป์	4.39	0.50	มาก
12. ดึงดูดความสนใจและมีความต้องการซื้อ/ขาย	4.35	0.71	มาก
รวม	4.18	0.36	มาก

*จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เลือกตราสัญลักษณ์และรูปแบบเรขศิลป์ แบบที่ 2

ตารางที่ 4.12 แสดงผลความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ตราสัญลักษณ์และรูปแบบสื่อเรขศิลป์

(n=9)*

การออกแบบตราสัญลักษณ์และรูปแบบสื่อเรขศิลป์

รายการประเมินการตราสัญลักษณ์และรูปแบบเรขศิลป์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. มีความหมายสื่อถึงวงดนตรีเงินบางหลวง	4.67	0.71	มากที่สุด
2. มีความเหมาะสมกับการนำไปวางกับสื่อชนิดต่าง ๆ	3.89	0.60	มาก
3. มีความร่วมสมัย	4.11	0.78	มาก
4. มีความน่าเชื่อถือในคุณภาพของตราสัญลักษณ์และสื่อเรขศิลป์	4.11	0.78	มาก
5. มีเอกลักษณ์ของตนเองไม่ซ้ำแบบใคร	4.89	0.33	มากที่สุด
6. มีการใช้สีเหมาะสมกับภาพลักษณ์และบุคลิกภาพของวงดนตรีเงินบางหลวง	4.11	0.93	มาก
7. มีความเรียบง่ายสร้างความจดจำได้ดี	4.67	0.50	มากที่สุด
8. ความเป็นสากลสื่อสารได้หลายรูปแบบ	4.11	0.60	มาก
9. มีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	4.56	0.53	มากที่สุด
10. ความเป็นเอกภาพของรูปแบบ	4.00	0.53	มาก
11. มีความสวยงามของรูปแบบเรขศิลป์	4.44	0.53	มาก
12. ดึงดูดความสนใจและมีความต้องการซื้อ/ขาย	4.22	0.67	มาก
รวม	4.32	0.34	มาก

*จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เลือกตราสัญลักษณ์และรูปแบบเรขศิลป์ แบบที่ 3

ตารางที่ 4.15 แสดงผลความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ตราสัญลักษณ์และรูปแบบสื่อเรขศิลป์

(n=4)*

การออกแบบตราสัญลักษณ์และรูปแบบสื่อเรขศิลป์

รายการประเมินการตราสัญลักษณ์และรูปแบบเรขศิลป์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. มีความหมายสื่อถึงวงดนตรีจีนบางหลวง	4.75	0.50	มากที่สุด
2. มีความเหมาะสมกับการนำไป วางกับสื่อชนิดต่าง ๆ	4.00	0.00	มาก
3. มีความร่วมสมัย	3.75	0.96	มาก
4. มีความน่าเชื่อถือในคุณภาพของตราสัญลักษณ์และสื่อเรขศิลป์	4.00	0.00	มาก
5. มีเอกลักษณ์ของตนเองไม่ซ้ำแบบใคร	5.00	0.00	มากที่สุด
6. มีการใช้สีเหมาะสมกับภาพลักษณ์และบุคลิกภาพของวงดนตรีจีนบางหลวง	4.00	0.82	มาก
7. มีความเรียบง่ายสร้างความจดจำได้ดี	4.50	0.58	มากที่สุด
8. ความเป็นสากลสื่อสารได้หลายรูปแบบ	4.00	0.00	มาก
9. มีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	3.75	0.50	มาก
10. ความเป็นเอกภาพของรูปแบบ	4.25	0.50	มาก
11. มีความสวยงามของรูปแบบเรขศิลป์	4.75	0.50	มากที่สุด
12. ดึงดูดความสนใจและมีความต้องการซื้อ/ขาย	4.75	0.50	มากที่สุด
รวม	4.29	0.26	มาก

*จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เลือกตราสัญลักษณ์และรูปแบบเรขศิลป์ แบบที่ 5

จากตารางที่ 4.11-4.15 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดว่าตราสัญลักษณ์วงดนตรีจิ้ง
รวมมิตรบางหลวงที่มีความเหมาะสมและสามารถสื่อสารถึงภาพลักษณ์และเอกลักษณ์ของดนตรีจิ้ง
บางหลวงมากที่สุด คือ ตราสัญลักษณ์แบบที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 46 โดยมีความคิดเห็นและ
ความพึงพอใจเกี่ยวกับการใช้ตราสัญลักษณ์และรูปแบบเรขศิลป์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$,
S.D. = 0.36) รองลงมาคือตราสัญลักษณ์แบบที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 18 โดยมีความคิดเห็นและความพึงพอใจ
เกี่ยวกับการใช้ตราสัญลักษณ์และรูปแบบเรขศิลป์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.34)
ตราสัญลักษณ์ แบบที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 16 โดยมีความคิดเห็นและความพึงพอใจเกี่ยวกับการใช้ตรา
สัญลักษณ์และรูปแบบเรขศิลป์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.34) รูปแบบตราสัญลักษณ์
แบบที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 12 โดยมีความคิดเห็นและความพึงพอใจเกี่ยวกับการใช้ตราสัญลักษณ์และ
รูปแบบเรขศิลป์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.30) และตราสัญลักษณ์แบบที่ 5 คิดเป็น
ร้อยละ 8 โดยมีความคิดเห็นและความพึงพอใจเกี่ยวกับการใช้ตราสัญลักษณ์และรูปแบบเรขศิลป์อยู่
ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.26) ตามลำดับ

จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่าตราสัญลักษณ์และรูปแบบเรขศิลป์แบบที่ 2 ซึ่งมีค่า $\bar{X}$ ต่ำกว่า
และ S.D. สูงกว่าแบบที่ 3 เล็กน้อยแต่มีผู้เลือกจำนวนมากว่า ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงขอเลือกแบบที่ให้
เป็นผลการศึกษาในครั้งนี้